

	<p>analysene av driftsmessig forsvarlig vil Statnett fremover i større grad legge til grunn N-0. Dette innebærer noe økt risiko for avbrudd i strømforsyningen for tilknyttede kunder.</p> <p>Forumet diskuterte Statnett sin gjennomgang. Det ble blant annet reist spørsmål om nettselskapene, inkludert Statnett, har nødvendige verktøy til å håndtere økt tilknytning dersom markedet ikke håndterer det. Flere deltakere pekte på at det er viktig å kommunisere situasjonen på en god måte slik at folk forstår hva som skjer, særlig også industrien via bransjeorganisasjonene.</p> <p>Tilknytning med vilkår (foil 16-24) Statnett v/Bjørn Bogstrand orienterte om Statnetts arbeid med tilknytning med vilkår. Det er viktig at DSO og TSO samarbeider om å håndtere kunder med vilkår, og om å utvikle løsninger for å ta i bruk fleksibiliteten til eksisterende kunder.</p> <p>Deltakerne i forumet er av ulik oppfatning av om tilknytning med vilkår er en fremtidsrettet løsning. Det ble blant annet uttrykt ønsker om at vilkår ikke skal være spesifikke om hvilke nettbegrensninger det gjelder, men det kan være spesifikt (og gjerne generalisert) i tidspunkter og prosess. Samtidig ble det presisert at vilkår ikke bør utformes sånn at det flytter all risiko over på kunden.</p> <p>Endret tilknytningsprosess (foil 25-31) Statnett v/Halvor Lie orienterte om justeringer Statnett har gjort i tilknytningsprosessen. Det er blant annet innført strengere krav til modenhet ved reservasjon av kapasitet. En av endringene er at når Statnett gir svar på om det er ledig kapasitet, blir ikke kapasiteten automatisk reservert. Det krever videre informasjon om modenheten til prosjektet. Derfor er det viktig at prosessen er transparent. Det ble presentert planer om en portal der nettselskaper skal se en felles kø. Den utvikles av Statnett og skal være tilgjengelig i løpet av våren 2023. Andre nettselskaper som har arbeidet med modenhet formidlet at dette har blitt godt mottatt av aktørene.</p> <p>Forumet uttrykte ønske om mer samarbeid og nødvendigheten av det i utviklingen av verktøy, slik som den nye portalen med kapasitetskart. Samtidig ble det påpekt at ønske om samarbeid kan ikke stoppe enkeltprosjekter som fører til fremgang i digitaliseringen. Forumet er enig i at pågående bransjesamarbeid som DIGIN er en viktig arena for å lage felles løsninger.</p>
2	<p>Orientering om prosess med ny nasjonal metode for datautveksling</p> <p>Gjennomføring av EU-regelverk (foil 37-44) Reguleringsmyndigheten for energi (RME) v/Thomas Kallevik presenterte forordningen System Operation Guideline (SOGL) og prosessen for implementering av forordningen og tilhørende metoder. Metoder utarbeides av relevante TSOer i angitt region og godkjennes av RME. En av metodene under SOGL er "nasjonal metode for datautveksling i kraftsystemet". Nytt forslag skal nå på høring.</p> <p>Status for nytt metodeforslag for datautveksling (foil 45-49) Statnett v/Arne Dybdal orienterte om det nye forslaget til nasjonal metode. Det reviderte nasjonale metodeforslaget vil sendes på høring i bransjen, og vil inneholde kun mindre endringer i forhold til kravene som er angitt i SOGL. Den nasjonale metodeforslaget vil i liten grad påvirke DSOene, som om hjemlet sine rettigheter til data direkte i SOGL.</p> <p>Det pågår mange prosjekter som jobber med å lage løsninger for datautveksling, som for eksempel DIGIN. Forumet pekte på at god datautveksling er et sentralt fundament for videre utvikling.</p>

<p>3</p>	<p>Hvordan påvirkes DSOene av innføring av 15 minutters markeder (foil 51-62)</p> <p>Tensio v/ Johan G. Hernes presenterte sin vurdering av utfordringene i driften av regionalnettet i dag og konsekvensen ved innføring av 15-minutters markeder. Kraftverkene i regionalnettet til Tensio leverer viktig spenningsstøtte, særlig på enkelte radialer. Når kraftverkene kjører etter markedspris, sliter Tensio med å håndtere spenningen i regionalnettet.</p> <p>Tensio ser et behov for at nettselskapene har flere virkemidler lignende det systemansvarlig besitter. Et viktig virkemiddel er tilgang på produksjonsplaner og varsel om opp-/ned-kjøring i området. Tensio ønsker også å bli involvert i prosessene for markedsendringene og utviklingen av systemdriften. Tensio uttrykte ønsker om å diskutere mulig installasjon av systemvern for å avhjelpe situasjonen.</p> <p>Forumet diskuterte aktivt rundt problemstillingene som ble presentert. Innføring av 15 minutter markeder og aktiveringene av reguleringsressurser hvert kvarter, vil ikke medføre at opp- og nedkjøringshastigheten endres i stor grad, men hyppigheten og variasjonen i produksjonen kan endre seg. Andre nettselskaper uttrykte tilsvarende erfaring som Tensio har om endrede kjøringmønstre hos vannkraftprodusentene.</p> <p>Statnett ønsker å ha dialog med nettselskapene om utfordringer knyttet til spenningsregulering og rask opp- og nedkjøring. Statnett følger opp dette enten i et eget møte eller i neste Samarbeidsforum.</p>
<p>4</p>	<p>Orientering om planlagt bransjearbeid med tilknytning med vilkår (foil 64-70)</p> <p>Energi Norge v/Christine Kaaløy orienterte om bransjesamarbeidet som pågår om tilknytning. Arbeidet omhandler driftsmessig forsvarlig, modenheitskriterier, tidsbruk i tilknytningsprosessen, og tilknytning med vilkår. En arbeidsgruppe bestående av ti representanter fra regionale nettselskaper og en fra REN jobber med å lage bransjenorm 2.0 om tilknytning. Det er ønskelig med deltakelse fra Statnett. Arbeidet blir presentert underveis i webinarer, og er etter planen ferdig i mars 2023.</p> <p>Gruppen jobber inn mot standardiseringsmiljøene, REN og NEK, for å forsøke å skape enda flere bransjestandarder for tilknytning. Operatører har behov for å ha oversikt over kunder for å beregne korrekt KILE, og det krever blant annet endringer i FASIT-spesifikasjonene og endringer i kundeinformasjonssystemene (KIS).</p>
<p>5</p>	<p>Videre arbeid med bruk av fleksibilitet på tvers av nettnivåer (foil 71-79)</p> <p>Statnett v/Martha Marie Øberg presenterte Statnett sine refleksjoner fra workshop om fleksibilitet som ble avholdt i september på Gardermoen 21.september. Behovet for fleksibilitet er todelt mellom balanseringsbehov og behovet for tilknytningskapasitet. Kunden eier fleksibiliteten og bør kunne tilby den uavhengig av formål til både DSO og TSO. Fleksibiliteten må brukes der den har størst verdi og konkurransen skal komme kunden til gode. Samtidig må kundene forstå verdien av egen fleksibilitet, det innebærer å forstå gevinsten, men også at fleksibilitet betyr at forbruket må reduseres eller kobles ut av og til.</p> <p>Statnett presiserte at automatisert systemdrift vil ligge til grunn for alt arbeid fremover. Videre arbeid på tvers innebærer å jobbe med praktiske eksempler i områdeplanene, lage informasjonspakker og tett følge opp det europeiske arbeidet med å utarbeide rammeverk for "demand side flexibility". Dersom DSOene ønsker å delta i skyggegrupper inn mot dette arbeidet, må de melde seg til sine europeiske interesseorganisasjoner før jul. Statnett signaliserte interesse for å delta i piloter, gitt at forslagene er fremtidsrettede og relevante.</p>

6	Oppsummering og neste møte i Samarbeidsforum I oppsummeringsrunden ble det påpekt viktigheten av samarbeid. Nettselskapene bør se nærmere på datautveksling sammen. Det må avklares hva nettselskapene har krav på av informasjon. Forumet påpekte at diskusjonen om vekselvirkningen mellom regulerte forhold og markedene er spennende. Det bør settes av mer tid til diskusjon på neste møte i Samarbeidsforum.
---	--

Vedlegg: Foiler vist i møtet ("2022-11-30 Samarbeidsforum - Samlet pakke med presentasjoner.pdf")